УДК 342.7(477)+342.72/73(438)(043.5)
В. С. Говоров

ДИТЯЧІ РЕГІОНАЛЬНІ ОМБУДСМАНИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ

Проаналізовано особливості правового статусу регіональних дитячих омбудсманів, їх роль у забезпеченні прав і свобод дітей. Запропоновано ввести Уповноважених з прав дитини на рівні областей з метою оптимізації правозахисного механізму України.

Національній правовій науці відомо достатньо робіт, присвячених дослідженню конституційно-правового статусу омбудсмана (Л. В. Голяк, К. О. Закоморна, О. В. Марцеляк, Н. С. Наулік тощо). Водночас поза увагою вітчизняних науковців залишилася проблема правової природи спеціалізованих регіональних омбудсманів, зокрема дитячих. Певною мірою це пов'язано з тим, що українському суспільству дана інституція тривалий час була маловідомою, і внаслідок цього малоцікавою. Однак запровадження в Україні Уповноваженого Президента України з прав дитини актуалізує питання функціонування регіональних дитячих омбудсманів, діяльність яких у Російській Федерації, США, Норвегії, Гватемалі, Перу, Канаді та цілому ряді інших країн свідчить про їх високий правозахисний потенціал та значний внесок у справу забезпечення прав дітей. Тому метою нашої роботи є усунення прогалин у вивченні

© Говоров В. С., 2012

інституту омбудсмана та дослідження правової природи регіональних дитячих омбудсманів у зарубіжних країнах.

Як свідчать численні публікації, присвячені омбудсману, сьогодні омбудсманівська ідея розщепилася, отримала нюанси й окремі деталі, пройшовши тривалий час становлення і утвердження в сучасних національних системах права. Завдяки своїй ефективній контрольно-наглядовій та правозахисній діяльності, унікальній здатності до трансміграції та пристосовності у різноманітних правових системах омбудсман одержав законодавче і суспільне визнання у державах з найрізноманітнішими формами правління та політико-територіальним устроєм [1, с. 348].

Серед різноманітних моделей омбудсмана, зокрема спеціалізованих омбудсманів на особливу увагу заслуговує інститут омбудсмана з прав дитини, оскільки, по-перше, стабільний розвиток будь-якої держави в майбутньому визначається становищем дітей у даний час, по-друге, порівняно із дорослими діти мають особливі права, які потребують особливого захисту та спеціальних механізмів його здійснення, що дозволяло б забезпечити цілеспрямований та пріоритетний захист кожної дитини та дітей загалом.

Загальновизнаною вважається думка, що дитинство – це найщасливіший період життя людини, а діти як майбутнє будь-якої держави мають бути оточені любов'ю та всебічною турботою з боку дорослих. На жаль, реалії сьогодення свідчать про інше. Все частіше мають місце соціально-економічні кризи, які у першу чергу зачіпають інтереси дітей, частішають випадки сирітства, викрадення дітей, продаж їх за кордон, не гарантується забезпечення їх достатнього життєвого рівня, мають місце і такі негаразди, як несправедливість, знущання та насильство, експлуатація, бідність тощо, від яких передусім страждають діти [2, с. 116].

У зв'язку із наведеним справедливою є думка, що становище дітей з огляду на захист їхніх прав є надзвичайно вразливим, оскільки вони через свій вік та пов'язані із цим особливості психічного, фізичного та інтелектуального розвитку, а також обмежену дієздатність здебільшого не можуть самостійно звернутися за захистом своїх прав і законних інтересів [3]. Як вірно зазначає Карел Де Рой, представник ЮНІСЕФ у Росії та Білорусі, виступаючи незалежними представниками інтересів дітей, спеціалізовані омбудсмани виконують важливу роль у досягненні того, щоб голос дитини почули [2, с. 120].

Внаслідок наведеного запровадження спеціалізованих омбудсманів із захисту прав дітей відповідає потребам часу. Такі омбудсмани функціонують у США, Російській Федерації, Норвегії, Гватемалі, Перу, Канаді, Іспанії, Україні та інших країнах. При цьому в ряді країн вони запроваджені на регіональному та місцевому рівнях. Зокрема, в Російській Федерації на рівні суб'єктів великою симпатією користуються саме уповноважені з прав дитини. Цьому сприяє започаткований у 1998 р. проект Дитячого фонду ООН

(ЮНІСЕФ) і Міністерства праці та соціального розвитку РФ зі створення інституту Уповноваженого з прав дитини в Росії в рамках реалізації Конвенції ООН з прав дитини. Однак найбільший поштовх для запровадження регіональних дитячих омбудсманів у Російській Федерації мав Указ Президента РФ від 1 вересня 2009 р. № 986 «Про Уповноваженого при Президенті Російської Федерації з прав дитини» [4], в якому рекомендувалося органам державної влади суб'єктів Російської Федерації запровадити посади Уповноваженого з прав дитини.

На виконання даного Указу сьогодні посади Уповноваженого з прав дитини запроваджені більше ніж у 35-ти суб'єктах РФ, у тому числі в Самарській, Іванівській, Калужській, Кемеровській, Новгородській областях, республіках Північна Осетія (Аланія), Саха (Якутія), Чеченська, Красноярському краї. При цьому в деяких суб'єктах РФ превалює тенденція створення Уповноважених з прав дитини в структурах виконавчої влади суб'єктів РФ (Республіка Дагестан, Республіка Північна Осетія (Аланія) тощо).

Функціонують дитячі омбудсмани в Росії також на муніципальному рівні (Уповноважений з прав дітей і підлітків у Арзамаському районі Нижегородської області, Уповноважений із захисту прав дітей у м. Єкатеринбург тощо (всього 52 омбудсмани) [2, с. 128]. Вказані посадові особи працюють у складі адміністрацій та призначаються головою відповідного муніципального утворення.

Правовий статус регіональних дитячих омбудсманів є різним. У деяких регіонах їх правове становище регулюється регіональними спеціальними законами про уповноважених з прав дитини (Ямало-Ненецький автономний округ, Свердловська область, місто Санкт-Петербург, Тамбовська, Свердловська, Кемеровська, Новгородська області, Краснодарський край, Волгоградська область тощо) чи загальними законами, як, наприклад, у Чуваській Республіці Закон «Про соціальну підтримку дітей в Чуваській Республіці», в деяких – постановами, положеннями чи указами глав суб'єктів федерації (президентами – республіки Інгушетія, Мордовія, Комі, Північна Осетія (Аланія), Дагестан, Бурятія, губернаторами – Іванівська, Омська, Новосибірська, Калінінградська, Курська, Володимирська, області тощо).

У деяких суб'єктах Російської Федерації омбудсмани у справах дітей обіймають посаду заступників омбудсманів загальної компетенції. Так, ми уже згадували, що в Пермському краї посада Уповноваженого з прав дитини запроваджена Законом Пермського краю «Про Уповноваженого з прав людини в Пермському краї», відповідно до якого Уповноважений з прав дитини є заступником Уповноваженого з прав людини в Пермському краї. Крайового дитячого омбудсмана призначає на посаду Уповноважений з прав людини в Пермському краї за згодою Законодавчих зборів краю. Є і Уповноважені з прав дитини в Російській Федерації, які працюють на громадських засадах (Володимирська область) чи поєднують ці

обов'язки з обов'язками депутата законодавчих зборів, або працюють у штаті апарату губернатора області, наприклад Уповноважений з прав дитини при Губернаторі Курської області виконує одночасно функції директора департаменту з опіки і піклування, сімейної та демографічної політики Курської області [2, с. 128–129].

Метою запровадження регіональних дитячих омбудсманів у Російській Федерації є забезпечення ефективного захисту прав і інтересів дитини (Костромська область), а також гарантій державного захисту прав, свобод і законних інтересів дитини в автономному окрузі, визнання і дотримання цих прав, свобод і законних інтересів органами державної влади автономного округу, органами місцевого самоврядування в автономному окрузі, їх посадовими особами, громадськими об'єднаннями, організаціями автономного округу, юридичними і фізичними особами (Ямало-Ненецький автономний округ), сприяння у поновленні порушених прав, свобод і законних інтересів дитини, удосконаленні законодавства Російської Федерації і Кемеровської області про права дитини та приведення їх у відповідність до загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, розвитку співпраці у сфері прав дитини, правової просвіти з питань прав і свобод дитини, форм і методів їх захисту (Кемеровська область) [5], забезпечення гарантій державного захисту прав, свобод і законних інтересів дитини в області, визнання і дотримання цих прав, свобод і законних інтересів органами державної влади області, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, обласними установами (Тамбовська область), забезпечення основних гарантій державного захисту прав і законних інтересів дитини в області, дотримання цих прав і законних інтересів органами державної влади області, органами місцевого самоврядування муніципальних утворень, розташованих на території області, організаціями, що знаходяться на території області, незалежно від їх організаційно-правових форм, їх посадовими особами (Свердловська область) тощо.

Як і регіональні омбудсмани загальної компетенції, уповноважені з прав дитини в суб'єктах Російської Федерації не підмінюють діючі структури, які займаються питаннями дітей, а доповнюють вже наявні засоби у цій сфері, виконуючи завдання забезпечення гарантій державного захисту прав і законних інтересів дитини. Про це зазначається в більшості нормативних актів, які регулюють правовий статус уповноважених з прав дитини. Так, наприклад, у Положенні про Уповноваженого при Губернаторі Калінінградської області з прав дитини закріплено, що діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби захисту прав, свобод і законних інтересів дитини, не скасовує і не тягне за собою перегляд компетенції органів державної влади Калінінградської області, забезпечує захист і відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів дитини. З питань захисту прав, свобод і законних інтересів дитини Уповноважений взаємодіє з Уповноваженим з прав людини Калінін-

градської області, органами державної влади Калінінградської області і органами місцевого самоврядування муніципальних утворень Калінінградської області [3].

У Положенні про Уповноваженого з прав дитини в Іванівській області також прямо зазначено, що Уповноважений своєю діяльністю доповнює існуючі форми і засоби захисту прав і законних інтересів дитини і взаємодіє з комісією з прав людини при губернаторі Іванівської області, комісією у справах неповнолітніх і захисту їх прав при губернаторі Іванівської області, державними органами, органами місцевого самоврядування і громадськими об'єднаннями та неурядовими організаціями, в компетенцію яких входять питання захисту прав і законних інтересів дитини [3].

У Законі Волгоградської області про Уповноваженого з прав дитини теж закріплено, що діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби державного захисту прав і законних інтересів дитини, а також не скасовує і не тягне за собою перегляду компетенції державних органів, органів місцевого самоврядування, посадових осіб, які забезпечують захист прав і законних інтересів дитини та поновлення порушених прав дитини [3]. Аналогічні приписи містяться і в Положенні про Уповноваженого з прав дитини у Володимирській області, де зазначено, що діяльність Уповноваженого з прав дитини у Володимирській області доповнює існуючі засоби захисту прав, свобод і законних інтересів дитини, не скасовує і не тягне перегляду компетенції органів державної влади, органів місцевого самоврядування Володимирської області, їх посадових осіб, які забезпечують захист і відновлення порушених прав, свобод і законних інтересів дитини, та інших регіональних нормативних актах, які регулюють правове становище дитячих омбудсманів Російської Федерації [3].

Вимоги, які ставляться до кандидатів на посаду дитячих омбудсманів бувають різні. Так, у Законі Пермського краю РФ зазначено, що на посаду Уповноваженого з прав дитини може бути призначений громадянин Росії, який досяг 30-ти років, має вищу освіту, знайомий із проблемами дитинства, який користується авторитетом серед громадськості, має досвід захисту прав, свобод та законних інтересів дитини. У Положенні Про Уповноваженого з прав дитини в Республіці Бурятія також зазначається, що на посаду Уповноваженого може бути призначений громадянин Російської Федерації, який досяг 30-ти років, кандидат на цю посаду повинен мати вищу освіту, володіти знаннями щодо проблем дитинства, користуватися авторитетом серед громадськості, мати досвід захисту прав, свобод та законних інтересів дитини. У Положенні Про Уповноваженого з прав дитини у Володимирській області уже зазначено, що Уповноваженим призначається особа, яка є громадянином Російської Федерації, досягла віку 18 років, володіє державною мовою РФ, має вищу професійну освіту і не притягалася до кримінальної відповідальності. Відповідно до Закону Краснодарського краю про

Уповноваженого з прав дитини на посаду уповноваженого призначається особа, яка є громадянином РФ, не молодше 35-ти років, користується громадським авторитетом, знайома із проблемами дитинства і має відповідну професійну освіту. А в Законі Волгоградської області про Уповноваженого з прав дитини зазначено лише, що кандидат на посаду уповноваженого з прав дитини має бути громадянином Російської Федерації, мати вищу професійну освіту та не менше чотирьох років стажу державної цивільної служби чи не менше п'яти років стажу (досвіду) роботи за спеціальністю. Натомість Закон про Уповноваженого з прав дитини в Ямало-Ненецькому автономному окрузі закріплює, що на посаду Уповноваженого призначається особа, яка є громадянином Російської Федерації, не молодша 35-ти років, що має вищу юридичну чи педагогічну освіту, яка не вчиняла жодних порочних вчинків, має досвід роботи у сфері захисту прав, свобод та законних інтересів дитини [3].

Варто зазначити, що в цілому подібні вимоги до кандидатів на посаду регіональних дитячих омбудсманів мають місце і в нормативних актах інших регіонів Російської Федерації, хоча в деяких з них (республіки Інгушетія, Мордовія, Комі, Північна Осетія (Аланія), Дагестан, Іванівська, Омська, Новосибірська, Калінінградська, Курська області) взагалі не зазначається, хто може бути призначений на посаду Уповноваженого з прав дитини.

Уповноважені з прав дитини в Російській Федерації призначаються на посаду, як правило, терміном на п'ять років (міста Санкт-Петербург, Єкатеринбург, Самарська, Кемеровська, Кіровська, Новгородська області тощо). Причому в більшості регіонів Російської Федерації, де функціонують дитячі омбудсмани, діє правило, що одна й та сама особа не може бути призначена на посаду Уповноваженого більш ніж на два терміни поспіль.

Достроково повноваження регіонального дитячого омбудсману РФ можуть бути припинені у випадку смерті; втрати громадянства Російської Федерації, отримання громадянства іноземної держави чи отримання виду на проживання або іншого документа, який підтверджує право на постійне проживання громадянина Російської Федерації на території іншої країни; відставки; визнання омбудсмана недієздатним чи обмежено дієздатним на підставі рішення суду, яке набрало чинності; визнання безвісті зниклим чи оголошення його померлим на підставі рішення суду, яке набрало чинності; виїзду за межі області на постійне проживання чи виїзду на постійне проживання за межі Російської Федерації; вступу в законну силу щодо Уповноваженого обвинувального вироку суду; стійкої нездатності за станом здоров'я чи з інших причин протягом тривалого строку (не менше чотирьох місяців поспіль) виконувати свої обов'язки, недотримання вимог несумісності (Кемеровська та Кіровська області тощо); нездатності Уповноваженого за станом здоров'я відповідно до медичного висновку виконувати свої обов'язки; відставки; ліквідації посади тощо.

Щодо вимог несумісності діє правило, згідно з яким Уповноважений не може бути депутатом Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації, членом Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації, депутатом законодавчого (представницького) органу державної влади суб'єкта Російської Федерації, депутатом представницького органу муніципального утворення, обіймати інші державні і муніципальні посади, перебувати на державній і муніципальній службі, займатися іншою оплачуваною діяльністю, за винятком викладацької, наукової чи іншої творчої діяльності. Окрім того, Уповноважений не може займатися політичною діяльністю, бути членом політичної партії чи іншого громадського об'єднання, яке переслідує політичну мету.

У деяких нормативних актах закріплюється, що на весь термін повноважень омбудсман із захисту прав дитини наділений недоторканністю, що поширюється на його службове і житлове приміщення, багаж, особисті і службові транспортні засоби, листування, засоби зв'язку і документи. Притягнення його до кримінальної чи адміністративної відповідальності, що накладається в судовому порядку, затримання, арешт і обшук, за винятком випадків затримання на місці злочину, проводиться тільки за згодою відповідного представницького органу (м. Єкатеринбург).

Сфера повноважень регіональних дитячих омбудсманів охоплює в основному порушення прав дітей і підлітків, які не досягли віку 18 років. Такі омбудсмани займаються забезпеченням гарантій державного захисту прав, свобод і законних інтересів таких дітей; відновленням їх порушених прав; підготовкою пропозицій з удосконалення регіонального законодавства у сфері прав дітей; підготовкою пропозицій з удосконалення механізму захисту прав, свобод і законних інтересів дітей; правовою освітою населення з питань реалізації законних інтересів дітей; пропагують положення Конвенції ООН з прав дитини і інституту Уповноваженого з прав дитини; беруть участь у регіональній і міжнародній співпраці у сфері забезпечення прав, свобод і законних інтересів дитини; проводять незалежний контроль за діяльністю органів влади щодо забезпечення прав дітей; здійснюють координацію діяльності державних органів і громадських організацій у сфері забезпечення прав, свобод і законних інтересів дитини; формують єдиний підхід до політики охорони прав дітей тощо [6].

При цьому уповноважені з прав дитини суб'єктів РФ розглядають скарги на рішення, дії чи бездіяльність регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування, державних та муніципальних службовців і наділені повноваженнями, подібними до повноважень омбудсманів у справах дітей в інших країнах, а саме уповноважені мають право:

– запитувати і отримувати в установленому порядку відомості, документи і матеріали від органів державної влади регіону, органів місцевого самоврядування цього ж регіону, їх посадових осіб,

організацій незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності;

– безперешкодно відвідувати всі органи державної влади регіону, органи місцевого самоврядування цього ж регіону, організації незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності;

– здійснювати прийом громадян, розглядати звернення, які стосуються фактів порушення прав і законних інтересів дитини, скарги громадян на рішення чи дії (бездіяльність) органів державної влади регіону, органів місцевого самоврядування цього ж регіону, їх посадових осіб, організацій незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, які порушують права, свободи і законні інтереси дитини;

– бути присутніми на засіданнях органів державної влади регіону з питань захисту прав, свобод і законних інтересів дитини відповідно до порядку проведення засідань цих органів;

– перевіряти самостійно чи спільно з компетентними державними органами, їх посадовими особами, уповноваженими на проведення перевірок і інших заходів федеральним та регіональним законодавством, повідомлення про факти порушень прав, свобод і законних інтересів дитини;

– вживати в межах своєї компетенції заходів щодо врегулювання суперечок між дітьми, їх батьками (законними представниками) і органами державної влади регіону, органами місцевого самоврядування цього ж регіону, їх посадовими особами, організаціями, дії яких оскаржуються;

– користуватися в установленому законодавством порядку державними інформаційними ресурсами та інформаційними системами відповідного регіону;

– направляти органам державної влади регіону, органам місцевого самоврядування цього ж регіону, їх посадовим особам, керівникам організацій незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, в рішеннях чи діях (бездіяльності) яких вбачаються порушення прав, свобод і законних інтересів дитини, висновки рекомендаційного характеру щодо відновлення прав, свобод і законних інтересів дитини і недопущення подібних порушень у майбутньому;

– брати участь в розробленні нормативних актів, які стосуються дотримання прав і свобод дітей чи їхніх інтересів;

– звертатися до федерального Уповноваженого з прав людини та Уповноваженого при Президенті РФ з прав дитини, інших органів, у компетенцію яких входить захист прав дітей, щодо відновлення виявлених порушень прав, свобод і законних інтересів дитини;

– здійснювати інші повноваження, які випливають із компетенції Уповноваженого з прав дитини.

Посадові особи безкоштовно і без зайвої тяганини зобов'язані надавати уповноваженим матеріали та документи у справі, іншу інформацію, необхідну їм для здійснення своїх повноважень.

Втручання в діяльність Уповноваженого з метою вплинути на його рішення, так само як і перешкодити йому у виконанні обов'язків, карається законом. До закінчення розслідування у скарзі отримані омбудсманом матеріали та відомості не підлягають розголошенню.

Слід зазначити, що вищеперераховані повноваження регіональних омбудсманів у справах дітей РФ в цілому відповідають рекомендаціям Паризьких принципів [7], прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН з метою керівництва у сфері розвитку національних правозахисних установ, а також стандартів Європейської мережі омбудсманів у справах дітей [8, с. 121–125] (особливе значення мають рекомендації цих документів щодо визначення повноважень і функцій даних інституцій як незалежних установ, тобто таких, що знаходяться поза суб'єктивним впливом державних органів чи посадових осіб).

Аналізуючи в цілому правовий статус уповноважених з прав дитини в суб'єктах Російської Федерації та їх повноваження, слід зазначити наступне: якщо в інших країнах до повноважень омбудсмана у справах дітей насамперед відносять забезпечення добробуту дітей, то в російському варіанті, на думку окремих науковців, наголос робиться більше на захисній функції омбудсмана [2, с. 132–133]. Також, як зазначають дослідники дитячих уповноважених, особливістю повноважень російських омбудсманів у справах дітей можна вважати їхнє право звернення до суду та інших компетентних органів при виявленні порушень прав дітей з метою почати дисциплінарне чи адміністративне провадження та притягнення до відповідальності посадових осіб, у діях яких вбачається порушення прав дитини. Особливістю є і те, що уповноважені з прав дитини активно беруть участь у судових засіданнях з розгляду цивільних справ як треті особи відповідно до ст. 47 Цивільно-процесуального кодексу Російської Федерації. Уповноважені беруть також участь у розгляді позовів про позбавлення батьківських прав, визначення місця проживання дітей, виселення та визнання такими, що не набули права на житлову площу, визнання угод на житло недійсними, встановлення фактів про дітей, залишених без батьківської опіки. Вони також мають право повідомити в засобах масової інформації про грубі порушення прав дитини, і регіональні й місцеві муніципальні та державні засоби масової інформації не можуть відмовити їм в публікації тих чи інших повідомлень, документів та у наданні ефірного часу.

Після закінчення календарного року регіональні уповноважені з прав дитини готують доповідь про свою діяльність, що подають, як правило голові регіону (президенту, губернатору), голові законодавчого органу регіону, якщо це міський дитячий омбудсман – мерові міста, в міську Думу, інколи Уповноваженому при Президенті РФ з прав дитини, місії ЮНІСЕФ у Росії і Міністерству праці та соціального розвитку Російської Федерації, Кабінету Міністрів (Чуваська Республіка). Також ця доповідь направляється для офіційного

опублікування в засобах масової інформації та для розміщення на офіційному порталі регіональних органів державної влади в інформаційно-телекомунікаційній мережі Інтернет.

Завершуючи дослідження правового статусу регіональних дитячих омбудсманів РФ згадаємо слова О. Голованя – Уповноваженого з прав дитини в м. Москва, який вказував: «Розпочавши свій успішний розвиток з регіонального рівня, інститут омбудсмана із захисту прав дітей, з умовах самостійності регіонів та відсутності єдиного федерального закону з цього питання, розвивається в результаті компромісів різних органів влади, з умовах обмеженого фінансування, але у співвідношенні з великою потребою з боку населення, громадянського суспільства» [9].

Список літератури: 1. Марцеляк О. В. Інститут омбудсмана: теорія і практика : монографія / О. В. Марцеляк. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. – 450 с. **2.** Голяк Л. В. Інститут спеціалізованого омбудсмана: світовий досвід організації та діяльності : дис. … канд.. юрид. наук : 12.00.02 / Голяк Людмила Володимирівна. – К., 2010. – 200 с. **3.** Куприянова Е. И. Начало становления института Уполномоченных по правам ребенка в субъектах Российской Федерации [Електронний ресурс] / Е. И. Куприянова // Защита детства: институт Уполномоченного по правам ребенка в Российской Федерации : информац.-метод. изд. / [авт. кол-в: А. Автомонов, Т. Алексеева, А. Головань и др.]. – Ижевск : Ижевск. гор. обществ. орг-я «Центр социальных и образовательных инициатив», 2003. – Режим доступу: http://www.linia.udm.net/publications/Childhood_Protection_2003.doc. **4.** Об Уполномоченном при Президенте Российской Федерации по правам ребенка : указ Президента РФ от 01.09.2009 № 986 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rg.ru/2009/09/04/ukaz-dok.html. **5.** Положение об уполномоченном по правам ребенка при губернаторе Кемеровской области : распоряжение Губернатора Кемеровской области от 26.07.2007 № 151-рг // Информационный бюллетень Коллегии Администрации Кемеровской области. – 2007. – № 7. – С. 37–45. **6.** Автономов А. С. Уполномоченный по правам ребенка и система ювенальной юстиции в России / А. С. Автономов // Вопросы ювенальной юстиции. – 2001. – № 1. – С. 135–142. **7.** Принципы, касающиеся статуса национальных учреждений, занимающихся поощрением и защитой прав человека : Парижские принципы : Приложение к резолюции 48/134 Генеральный Ассамблеи ООН от 20.12.1993 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/russian/document/convents/paris.hm. – Сайт Организации Объединенных наций. **8.** Сборник нормативно-правовых актов по вопросам защиты прав несовершеннолетних / [сост.: Г. П. Лебедева, Т. Г. Кель] ; Департ. образования Перм. обл. – Пермь : Поницца, 2003. – 208 с. **9.** Головань О. Чи потрібен Україні інститут Уповноваженого з прав дитини / О. Головань // Досвід інституту Уповноваженого з прав дитини: перспективи для України : матеріали міжнар. конф. (м. Київ, 11–12 жовт. 2006 р.). – К. : Шкільний світ, 2007. – С. 50–53.

Надійшла до редколегії 08.05.2012

Проанализированы особенности правового статуса региональных детских омбудсменов, их роль в обеспечении прав и свобод детей. Предложено ввести Уполномоченных по правам ребенка на уровне областей с целью оптимизации правозащитного механизма Украины.

The features of regional child's ombudsmen legal status, their role in providing of rights and freedoms of children, are analysed. It is suggested to enter the Authorized agents on rights for a child at the level of regions by the aim of optimization of rights-protect mechanism of Ukraine.